

pod tem imenom hodijo smo združeno z duhovščino in dosegli lepe uspehe in nosili smo ga s častjo pri vseh svojih stiskah in bojih proti močnim sovražnikom, da je postalo slavno to ime tudi pri njih. To nam ostani! (Dobro! Naj ostane!) — Torej pod tem starim imenom „narodna stranka“ se združimo zopet! — Častita gospoda! Narodnost naj bo vez; ta vez je v korist tudi tistim, ki se potezajo za v. d. Z narodnostjo, gospoda! pade tudi vera, (Da! Res je!), saj imamo mnogoletne skušnje, da tisti, ki odpadejo od narodnosti slovenske, odpadli so skoro brez izjeme tudi od vere in cerkve. (Dobro! izgledi na Primorskem!) In versko življenje, če se tudi po kakem neugodnem vplivu od časa do časa kaj poslabša, to se da popraviti, narodnost jedenkrat zgubljena, je za vselej zgubljena. (Istina, prav dobro!) — Ti oziri, gospoda! morajo pač nagibati vsakogar, komur je v resnici za vero, pridružiti se nam in pristopiti „narodni stranki“ in zato ponavljam: „Združimo se zopet vsi pod našo staro zastavo, veri in narodnosti na korist in na veliko veselje vsem pravim rodoljubom, (Izvrstno, dobro, živio!) in v to pomozi Bog!“ (Navdušeni dobro!) — in živio-klici, pisk in burno odobravanje. (Dalje prihodnje)

Resolucije

popravljeni in sprejeti na shodu zaupnih mož v Ljubljani 29. nov. t. l.

I.

Vsi za ohranitev slovenskega in hrvatskega naroda in njegove zemlje, za gojitev in nekršeno javno veljavo slovenske in hrvatske narodnosti in slovenskega in hrvatskega jezika vneti Slovenci in istrski Hrvatje, katerim je zlasti tudi pri srci, da se s primernimi sredstvi razvija kulturna vzajemnost z drugimi slovanskimi plemeni, naj se za odločno in neomahljivo delo v ta namen združijo in organizirajo po vseh slovenskih pokrajinah in v Istri.

II.

Slovenci, težeči po narodni avtonomiji, in istrski Hrvatje naj za sedaj v politični in parlamentarni program vsprejmo vse one težnje, katere so določili slovenski in istrski-hrvatski poslanci na shodu dne 2. oktobra 1890 v Ljubljani, katere pa se do danes niso izpolnile.

Sloven. in Hrvat. uradovanju vlada več ali manj očito se vedno nasprotuje ter namešta v slovenskih pokrajinah in v Istri pri sodnih, kakor pri političnih in drugih oblastnih uradnikih, našej narodnosti protivne, ne da bi bili niti vselej zmožni slovenskega, oziroma hrvatskega jezika v govoru in pisavi in ne da bi to zmožnost na zanesljiv način izkazali.

Vlada tudi ne čuva nad tem, da bi se oblastva v poslovanju s slovenskim in hrvatskim prebivalstvom posluževala slovenskega, oziroma hrvatskega jezika. Le - to se opazuje skoro brez izjeme pri administrativnih oblastvih vseh stopinj in še celo v kronovini kranjski.

Dopušta se dalje, da najvišje sodišče in višji deželni sodišči nasproti obstoječim zakonom in naredbam v slovenskih in hrvatskih pravnih stvareh ne izdajajo razsodbe in odlokov v slovenskem, oziroma hrvatskem jeziku in da se pri sodiščih prve stopinje, osobito izven kronovine kranjske, s slovenskimi in hrvatskimi strankami nasproti mnogim, v smislu člena 19. tem. zak. izdanim naredbam sestavljajo zapisniki in izdajajo razsodbe in odloki v nemškem ali italijanskem jeziku, in da se v ravno teh jezikih izdajajo obtožnice proti slovenskim in hrvatskim obdolžencem in vodijo obravnave, porotne in druge, celo s pripomočjo tolmačev. Tudi se pri višjih deželnih sodiščih ne imenuje zadostno število slovensčine, oziroma hrvatsčine zmožnih volantov, kar občutno krati hitro in dobro judikaturu. Nadalje se opazuje, da se iz slovenskega Stajerske sistematično izrivajo slovenski sodni uradniki, čeprav so večkrat domačini.

Ljudska sola še vedno ni vrejena na podlagi verskega izpovedanja in z izključljivo maternim kot učenim jezikom, pač pa so ljudske sole osobito na slovenskem Koroskem skoraj do cela nemške; slovensko prebivalstvo v Trstu in Gorici istotako za svoje otroke že več let brez uspeha zahteva slovenskih sol, in v javne, kakor tudi zasebne nemške in italijanske ljudske sole se vsprejemajo slovenski otroci.

Te za kulturno državo v mnogem oziru nečastne razmere na polji ljudskega solstva imajo se prej kot prej odpraviti.

Dopušta in po javnih funkcionarjih se naravnost podpira pogubljivo germanizatorno delovanje nemškega „schulvereina“, ki načeloma zastavlja svoje moči za pretikatolisko in protislovensko solo, kakršnen namen ima tudi nič manj obsodbe vredna „lega nazionale“. Zategadelj in dokler se te krivične razmere temeljito ne izpremenijo, je vsakemu zavednemu Slovencu in Hrvatju prva dolžnost, da se s polno ljubeznijo okleneta naših predragih nam družbe sv. Cirila in Metoda, ki jo s tem goreče priporočamo vsemu slovenskemu in hrvatskemu narodu; hkrati pa se odločno protistuje zoper to, da se mora v Slovincih to zlasti izven Kranjske, in v

istrskih Hrvatih skoro povsod še vedno zgolj narodna požrtvovalnost boriti za ono pravično vrejeno ljudsko solstvo, katero ustanavljati, vzdrževati in braniti je dolžnost javnih, po zakonu poklicanih faktorjev.

Istotako se je nam potegovali, da se zakonitim potom zabrani, da bi se v ljudske sole vsprejemali otroci, ki niso vešči učenemu jeziku, dasi imajo pri roki sole z maternim učenim jezikom.

Vrhu tega se je v najnovejšem času za Stajersko izvršilo imenovanje v nadzorstvo za ljudske sole, po katerem se tamošnje slovensko ljudsko solstvo naravnost v nevarnost postavlja.

Za Stajerske in koroske Slovence je pa sploh vitalnega pomena, da se deželni solski sveti v smislu ljubljanskega programa z dne 2. oktobra 1890. razdeli ter tako odstrani teroriziranje Slovencev po brezozirnih nemških večinah v dotičnih deželnih solskih svetih.

Ravno tako se naše srednje solstvo od strani vlade zanemarja ter se odklanja ne samo potrebna ustanovitve slovenskih srednjih sol, ter hrvatske gimnazije v Pazinu, nego celo ustanovitve slovenskih oziroma hrvatskih vspešnic na nižjih oddelkih gimnazij v Celju, Gorici, Trstu, Pulji in Kopru. In na realki ljubljanski je vspešnica za Slovence le v tem razlika od vspešnice za Nemce, da se veronauk poučuje slovenski ter je slovensčina obvezen učni predmet. Narodne srednje sole ali vspešnice so potrebne zlasti zaradi tega, ker se drugače protivno členu 19. tem. zak. sili slovenska in hrvatska deca v pripravljalne razrede ter se tako Slovenci in Hrvatje postavljajo v drugo vrsto narodov.

Za mnino potrebno se smatra, da ustanovi vlada v Ljubljani strokovno solo za stavbinski obrt, oziroma da ustanovi višjo državno obrtno solo s stavbinsko-tehničnim značajem s slovenskim učenim jezikom.

Meštanske, niti trgovske slovenske sole nimamo.

Naglašajoč te zahteve kakor najnujnejše, pozivljajo se slovenski in hrvatski deželni in državni poslanci, da se združeni z vso odločnostjo potezajo za izpolnjenje teh zahtev ter za to, da se odpravijo navedene, našej narodnosti škodljive, zakonom in naredbam protivne razmere. Oni se dalje pozivljajo, da se v pospeševanje in olajšavo dovoljnega rešenja teh zahtev potezajo za izvršitev vseh, v omenjenem programu z dne 2. oktobra 1890. nasvetovanih sredstev.

Delovati je torej povsod na to, da se poverijo z deželno-zbornimi ali državno-zbornimi mandati samó taki možje, ki se zavežejo, odločno in dosledno zastopati označene narodne težnje.

III.

Sploh bodi vsakega Slovenca in Hrvata dolžnost, da izvršuje svoje politične pravice v smislu tega programa, da svojemu jeziku daje veljavo pri vsaki priliki in da snuje ali podpira socialna, kulturna in gnotna podjetja narodnih Slovencev in Hrvatov.

IV.

Koalicija parlamentarnih strank, podpirajoča vlado, katera zahteva, da mirujejo večja politična vprašanja, kakršna je brez dvojbe tudi narodno vprašanje, je izvršenju našega narodnega programa kvarna, in vsi naši zastopniki bi jo morali pobijati. — Postopanje slovenskih državnih poslancev, stojičih izven koalicije, se torej odobrava, koalicirani slovenski poslanci, kateri so se zavezali izstopiti iz koalicije, če se jim od vladne strani ne da poročta za ugodno rešitev narodnih teženj, se pa pozivljajo, da izstopijo iz koalicije, in to ne samo radi tega, ker se to poročstvo ni dalo in se ga tudi v bodoče ni nadejati nego tudi zato, ker se s koalicijo načelno vzdržuje protislovenski sistem. Najnovejši dogodki proti dvojezičnim napisom na sodnih poslopih v Istri pričajo, kako protivna je koalicija narodni enakopravnosti in dokazujejo, da slovenski, v koaliciji stojeti poslanci se tej trohi enakopravnosti do veljave pripomoči ne morejo.

V.

Slovenci in istrski Hrvatje kot verskonravstveno in dinastično čuteči narod zavetjavo izvedbo politične enakopravnosti, zlasti naj uvedbo občne volilne pravice in pravično uredblo volilnih okrajev. Dalje naj se vsa skrb obrača na zdrav napredek narodnega gospodarstva, zlasti na nezavisnost od tujega kapitala, podpiraje slovenske in hrvatske posojilnice in hranilnice, katerim bodi mestna hranilnica ljubljanska središče — in na zboljšanje gospodarskih razmer poljedelskega, trgovskega, obrtnega in delavskega stanu.

V tem oziru se z veseljem pozdravlja krščansko-socialno gibanje.

VI.

Konstatuje in obžaluje se, da je deloma osobito na Kranjskem zapustil slovenski narodni program, a vstvaril drug program, v katerem se slovenska narodnost ne nahaja kot smoter in kateri daje pčutno popustljivost in brezbriznost v narodnih vprašanjih, kakor osobito na obžalovanja vreden način dokazuje od slovenskega deželnega odbora kranjskega izdana in od te strani

odobravana prepoved samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani.

Priznavajo se pa načela katoliške vere kot trden temelj razvoju slovenskega naroda, ter se izreka želja, da bi na tej in na narodni podlagi zložno sodelovali vsi Slovenci v težkem boju za narodov obstanek.

VII.

Sedaj organizovano delovanje v vse te namene na Koroskem, Primorskem in Stajerskem naj pripoznajo in krepko podpirajo vsi Slovenci in Hrvatje. Na Kranjskem pa naj se v iste namene združijo in organizirajo vsi Slovenci pod starim imenom slovenskih rodoljubov kot „narodna stranka“; njeno delovanje naj skupno z odborom zaupnih mož vodi izvršni odbor v Ljubljani, kateri bodi tudi v nepristani delavni doliki in vzajemnosti s političnimi vodstvi izvenkranjskih Slovencev, oziroma istrskih Hrvatov.

V dosego organizovanja narodnega dela in vzajemnosti med tami v vseh pokrajinah naj se skrbi za jednotno postopanje narodnega časnika in za krepko podporo istemu v duševnem in gnotnem oziru. Posebno naj se skrbi za ustanovo skupnega organizacijskega fonda.

Naši poslanci pa državno-zborna koalicija.

(Govor gospoda Antona Koblarja na shodu zaupnih mož kot poročilo k IV. resoluciji v načrtu. Po stenogramu.)

Ze vladika Slomšek je izrazil jedro narodnega našega programa z besedami: „Dve reči sta Slovincem dragi kot oči v glavi: vera katoliška in beseda materna.“ Prečudno je, da so na ta izrek pozabili tisti možje, ki so ga že večkrat izrekli, možje, ki pogosto trdijo, da „besedi mora slediti dejanje“ — da so nanj pozabili slovenski koaliciranci takrat, ko so proti narodnemu programu v državnem zboru sklenili zvezo z našimi najhujšimi sovražniki: z nemškimi liberalci in judi. Osupnjen je opazoval slovenski svet nenaravni stvar, ki je pred letom zagledal luč sveta pod imenom koalicije. Celó kranjska duhovščina mu je prorokovala le kratko življenje, ker ni mogla pojmiti, kako naj se družijo in bratijo domači katoliški poslanci z največjimi nasprotniki katoličanstva. Tudi to je postalo mnogim duhovdom neumljivo, zakaj naj se bje srdit boj z najbližjimi narodnimi sobratji, ki so pri sedanjih razmerah, ko je slovenska narodnost v veliki nevarnosti, primorani, da čuvajo strogo našo narodno svetinjo, in zakaj bi se ne smelo govoriti o zvezi z njimi za ohranitev mile slovenske domovine. Se matneji je pa postal položaj teh čudnih prijateljev koalicije, kateri so s pomočjo grofa Hohenwarta srečno strnoglavili grofa Taaffeja in njegovo volilno reformo, ko je nova vlada dne 23. novembra lanskega leta proglasila program, po katerem je zahtevala, da naj zaradi koalicije mirujejo vsa večja politična vprašanja, torej poleg narodnih tudi verska. To naj bi bil tedaj sad slov. katoliškega shoda, na katerem je poslanec Klun govoril te-le besede: „Naši katoliški in konservativni poslanci so si postavili nalogo, v drž. zboru spremeniti solsko postavo v tem smislu, da se sola postavi na versko podlagi.“ — Nalogo o verski soli morajo pa sedaj vsled koalicije prav isti poslanci s katoliškimi načeli zatajevati in o njej ne smejo ziniti, ali pa k večjemu postaviti solo na podlago judovskega verstva, ker so ljudje odločni faktor v koaliciji. Drug govornik katoliškega shoda je klical: „Nam je vzor Kristus! Ali je Kristus delal kompromise? Poklone svetnim bogotem? Ali je objel skrnilec tempeljno? Vzel je bic in jih izgnal. Mi hočemo biti katoličani, kajti po sadu in dejanju nas bode poznali.“ (Burno veselost.) Zaprl nas je sapo, ko je kompromis med njegovimi katoličani in judovskimi bogotci postal dejanje in prinesel posledico, da vera slovenskim koalicirancem ni in ne sme biti na dnevnem redu. (Burno odobravanje.)

Kaj pa so čutili po sklenjenem sramotnem kompromisu tisti, katerim narodnost ni povsod le sredstvo, ampak vseh tudi smoter, kaj so čutili časi tisti razumni možje, ki so precej spoznali, da se bode s koalicijo le podpiral protislovenski sistem v Avstriji, po katerem se bodo Slovani tudi s pomočjo Slovencev pritiskali na steno, tega vam, rodoljubi, katerim srca se krvave vsled te grenke boli, ni treba popisovati. Ali res smejo sedaj pod geslom posestnega stanja obmolkniti vse tožbe, da se Slovincem, posebno Koroscem, Stajercem in Primorcem glede narodne ravnopravnosti delajo grozne krivice? Ali naj rajamo za koalicijo Kranjci in molče gledamo listo živo podobo posestnega stanja, ki nam predstavlja, kako brezvestna nemška in italijanska stranka davita naše brate po slovenskih pokrajinah? Ne! Kdor ima kolikaj rodoljublja v srcu, teh razmer ne more gledati mirno, ali pa veseliti se koalicije. To resnico je spoznala celo celjska „Domovina“, kateri kumuje koaliciraneč gospod Mihael Vošnjak, ko je pisala pred jednim mesecem tako-le: „Sedaj vidimo, da je Nemcem glavni smoter nas Slovence uničiti, in da to dosežejo, so pripravljani zvezati se s komur koli.“

Kje so tedaj verska, kje narodna učela slovenskih koalicirancev? (Dolgo ploskanje.)

In socialno ter narodno gospodarsko vprašanje! Nemski liberalizem se je vtelesil v koaliciji, in kuje verige, v katere bode uklepal se trje uboge narode kot veliki kapitalizem. Kmet in mali obrtnik zastoj vijeta obupno roke, ko se zadovoljno smeja koalicirani veleindustrijači, in dunajski obrezanci, katerim se ni bati, da bi jim koalicija obdala odrezance (kupone), (Burna veselost.) slovenski koaliciranci podpirajo pa kapitalistom močeni prestol s svojimi čudnimi načeli. Prav so tedaj storili tisti naši poslanci, ki niso vstopili v koalicijo.

O politiki načel pa slovenski koaliciranci skrivnostno molče. Rajši hodijo po sicer ne prav krščanski, ali, kakor pravijo, za sedaj dobri poti, politike vspehov in koristi. Toda kakšne so njih zahteve in kakšni njih vspehi v politiki? Ko velik del slovenskih državnih poslancev o koaliciji ni hotel ničesar slišati, so pa drugi stopili vanjo pod nastopnim pogojem, katerega so slovesno precej razglasili „urbi et orbi“:

„Slovenski poslanci sklenejo izstopiti iz konservativnega kluba, ako se jim od vladne strani ne da v primerem obroku, to je, vsaj do razprave notranjega, naučnega in pravosodnega ministertva v budgetnem odseku poročstvo za ugodno rešitev njihovih narodnih teženj.“ Ta obrok je potekel letosnjo pomlad, narodne težnje se do danes niso rešile ugodno, a vendar slovenski koaliciranci ne očejo postati iz beseda, da bi izstopili iz koalicije. Koroski slovenski otroci se pobijejo v solah, kakor prej, slovenska Stajerska je pa dobila med tem časom za šolskega nadzornika odločnega Nemca, in od načelnega ministertva se dardanes ne drži telegrafska zica do Trsta in Gorice, da bi v teh mestih zapovedala potrebne slovenske sole, kakor je nekaj hitro zaukazala ne, ako solo v slovenski Ljubljani. (Dolgo ploskanje.)

Ko je naróno prešla doba budgetne obravnave, so pa slovenski koaliciranci vtesnili svoje zahteve in narodne težnje na spodnjo gimnazijo v Celju. (Čuno!) A tudi te gimnazije vlada ni privolila slovenskim poslancem za sodelovanje v koaliciji, ampak je nalogo njene ustanovitve prevzela že od prejšnje vlade. To je povedal sam naučni minister Madejski, ki je ob jednem nemške liberalce potolžil, da Slovenci proti njih volji kaj drugega ne določo do. S tem se vjema moenje lista slovenskih koalicirancev, da naj za izpolnitev drugih slovenskih teženj skrbje nekoalicirani naši poslanci. (Kriči: Sramota!)

Celje! Celje! Srečo imamo, da sedaj, ko vlada koalicija, besediča Celje pretresa svet stokrat bolj, kakor svoje dni v jednaki zadevi beseda Maribor. „Na pol slovensko gimnazijo prosimo v Celju, drugzega nič.“ pravijo pomizno slovenski koaliciranci, „Slovenske gimnazije ne v Celju.“ pravi vlada po svojem celjskem okrajnem glavarju, kateri agituje v tem smislu po stajerskih vaseh in trgih. „Slovenske gimnazije nikjer in nikjer ne!“ kriče pa vsi nemci in nekateri poljski prijatelji naših koalicirancev. Res, veličastni uspehi koalicije! Ko bi ne imeli škodljive koalicije, katero so prav za prav ustvarili nekateri slovenski poslanci z grofom Hohenwartom na čelu, rešilo bi se lahko vprašanje o celjskih paralekah administrativnim potom, kakor nekaj ono o mariborskih paralekah. (Burno odobravanje.)

Če se tedaj vendar posreči, da se bode spravila zaželjena celjska dvojezična gimnazija pod streho, čegava zaslug bo to? Pripomogli so k temu najprej shodi volilcev na Sp. Stajerskem, na katerih se je odločno zahtevalo, da naj se izpolni ministrov obljuba, in da naj slovenski poslanci izstopijo iz koalicije, ako ne bode celjska gimnazija v proračunu. Prišla je tedaj potrebnica za njo v proračun za 3 mesece. Do razprave v proračunu imajo pa Nemci naše koalicirance na vrvi, kar je posebno nevarno v sedanjem kritičnem času, ko se delajo načrti o volilni reformi. (Dobro! Dobro!) Bati se je, da za sledice celjske leče („pridobitev gimnazije sama na sebi res ni velika“ — pravi „Domovina“) puste slovenski koaliciranci prvenstvo in gospodstvo v slovanskih deželah nemškimi liberalcem zopet za dolga desetletja. Ne rečem, da bi to storili iz nebriznosti, pač pa lahko store iz straha, da se jim ne razbije preljuba koalicija. In če se bode slednjic izpolnila jedina želja, da naj se na spodnji gimnaziji celjski na vzporednih razredih trije predmeti poučujejo v slovenskem jeziku, s čegavo pomočjo se bode to zgodilo? Jedino le s pomočjo nekoaliciranih slovensko-dalmatinskih in nekoaliciranih mladoških ter krščansko-socialnih poslancev, kajti ves koalicirani nemški Izrael bode kakor jeden mož glasoval nasproti. Če pa za Nemci potegnje se koristolovni Poljaki, kakor se namiguje, potem bode tudi ta sledica leče spremenila se v sledico neslanega kropa. (Burna veselost in ploskanje.)

Nad vse jasno se je pa pokazalo, kako nasprotna in škodljiva je koalicija slovenskim težnjam v zadevi dvojezičnih napisov v Istri. Tu se je prav očito razodelo, da je koalicija le podpora Slovanom nasprotnega sistema. Kar je vlada že davno bila ukazala, kar je glede na večino

slovenskega prebivalstva v Istri jedino pravično, namreč, da naj nosijo e. kr. sodišča poleg italijanskih tudi slovenske oz. hrvaške napise, ta ukaz se je vsled italijanskega ropotanja najedenkrat ustavil in celo sneli so že pribite nove napise v Piranu in Tržiču v veliko sramoto mogočne Avstrije. (Zivahno ogorčenje.)

Kaj, ko bi se Ljubljanci upirali vladnim ukazom, kakor Piranci? Za samostalijanske napise v Istri sta se potegnila pa le dva italijanska poslanca, Rizzi in Bartolini, in podlegli so popolnoma tisti slovenski koaliranci, ki imajo prav za prav koalicijo v rokah, podlegli zaradi tega, ker so bili premalo odločni celo v taki stvari, ki je načelnega pomena. Nečuvna zmaga istrskega italijanstva ne bode, kakor se kaže, samo zaprečila dvojezičnih napisov, ampak znabiti se popolnoma zatara vsako porabo slovensčine in hrvaščine pri primorskih sodiščih. (Ploskanje.) In vzklik vsem tem dogodkom nekateri slovenski poslanci se vztrajajo pri koaliciji. Ako koalicija niti toliko moči nima, da bi se izvrševali postavni ukazi, če tega ne zamore, in da bi se ne delala s kršenjem vladnih ukazov krivica Slovanom, izgniti mora vsako upanje, da je koalicija z možna in pri volji, primesti Slovanem sploh kak vseh. (Burno odobravanje.)

Tega mnenja je tudi slovenska duhovščina. Dne 3. novembra t. l. je prav glede primorskega vprašanja „Slovenec“ priobčil nastopne jasne besede: „Kakor kažejo zadnja poročila, udali so se na Dunaju grožnjam italijanskih razgrajalcev, skilečih vedno čez mejo, in tlačena bo v Istri še za naprej v svojih pravicah slovenska raja, vsikdar zvesta svojemu vladarju in državi. Slovenski poslanci so storili v državnem zboru do zdaj vse, kar so mogli v obrambo pravice in enakopravnosti. Kakor se kaže, bilo je vse brez uspeha. Ako pri tem ostane, tedaj po našem mnenju noben slovenski poslanec ne more ostati v koaliciji, s katero se podpirajo take določbe. Mi ne vemo, kaj nameravajo storiti slovenski poslanci v koaliciji, a za se vemo, da s koalicijo, ki bi podpirala in vzdrževala take kriče razmere, ne moremo in nečemo biti prav v nobeni zvezi.“ — Pri tem je ostalo, slovenski koaliranci nimajo vspeha, tedaj naj puste koalicijo. (Gromovito odobravanje.)

A propos! Nekaj vspeha znabiti dosežemo vsled koalicije tako-le. Napisi v istrskih sodiščih, katere je koalicija spravila v kot, bodo znabiti knažu pritomali mej staro kranjsko tržaskih židov. Prav bi bilo, ako bi kak tržaski rodožub za nekaj krajcarjev te napise kupil, ter poslal v Ljubljano. Tu bi napravili iz njila dolh pred redoto spomenik. Čitalo bi se tu na vse čase: „E. kr. sodišče v Piranu“, e. kr. sodišče v Tržiču“ itd. Na vrhu bi pa dali narodnjaki napraviti napis: „Ob sodišče slovenskih koalirancev“. Znabiti bi se v poznih letih kak doletni poslanec, korakajoč v to dvorano, iz tega napisa poslušati slika: „Slovenska jagujeta, ne koalirajte se s požrešno nemško-liberalno stranko, ampak s svojim slovenskim rodom!“ (Burno, vč minut trajajoče ploskanje.)

Naprej ne morem nazaj ne smem.

I. Ljubljana (Izv. dop.)

Mimolo je leto in še nekaj tednov čez, od kar vlada ministerstvo Windischgrätzovo po imenu, Pfenegerjevo po dejanju, toda z volilno reformo se prav za prav ni naredilo nobenega koraka dalje. Vidi se vedno, da manjka dobre volje, in da gospodje, ki so se združili v koaliciji so pravi pustolovci, ki nimajo nobenega jasnega namena. Zares kar enditi se je njih predrznosti, da se upajo prevzeti tako važno nalogo, ne da bi imeli kak jasen načrt. Sodil bi bil kdo, da so se gospodje, predno so vrgli profa Taaffeja in njegov volilni načrt, kaj dogovorili, kako sami rešijo veliko nalogo, ki jo prevzemajo. Toda ničesa takega ni bilo. In taki ljudje pa že hočejo veljati za državnike in državne resitelje, dočim v resnici niso drugzega, kakor razrusovalci.

Ne mogli bi vsega niti razumeti, da ne vemo, kako se je koalicija rodila. Ko je Taaffe predložil svoj načrt, je vsa zbornica bila razburjena, posebno pa levitarji in veleposestniki. Vse se je delalo, kakor bi ne bili ničesa vedeli o tem. V resnici pa voditeljem stvar ni bila tako tajna. Konservativni in liberalni časniki so kar s prstami kazali, da je knez Windischgrätz mož, ki prevzame Taaffejevo nasledstvo. Ta jedinstvo je jako sumljiva. Vse kaže, da je bilo vse pripravljeno in dogovorjeno.

Mnogi poslanci imajo dobre prijatelje v raznih ministerstvih. Tako so voditelji izvedeli, kaj se pripravlja. Mej parlamentarnimi počitnicami so gospodje že osnovali svoj vojni načrt proti Taaffeju in izbran je bil grof Hohenwart za grobokopa, ki je sprva na videz svoj posel jako dobro opravil.

Levičarji so seveda bili brz jedini o tem, da grof Taaffe, ki pride s takim predlogom, mora pasti za vsako ceno. Temu se ne čudimo, ker le predobro vemo, da bi razum svojih sedežev v kuriji veleposestnikov in zastopnikov trgovinskih zbornic komaj deset svojejev spravili v zbor. Veleposestniki bi po Taaffejevi volilni reformi obdržali svoje sedeže. Grof Taaffe je vsa časa svoje vlade tako božal grofa in barona, da ni niti bilo misliti, da bi jih hotel kaj prikrajšati v volilni pravici. Veleposestniki so se pa nekaj drugzega bali. Taaffejevi volilni reformi bi utegnili slediti druga. V sedanjih zbornicah ni moč dobiti dvetretjinske večine za kako omejenje velikih predpravice veleposestnikov. V novi bi pa sedeli bolj demokratični možje in ti bi le utegnili kaj takega poskusiti. Posebno Slovani bi morali delati na to, ker v nekaterih kronovinah bas ti veleposestniki vzdržujejo nam sovražno gospodstvo, n. pr. na Moravskem. Predpravice veleposestnikov nasproti drugim davkoplačevalcem so naravnost vneboupijore. Tako voli na Češkem že 19 veleposestnikov, ki plačujejo 180.000 gld. neposrednega davka, jednega poslanca; 9000 malih posestnikov s 400.000 gld. davka pa tudi jednega poslanca. Ta neprimera je pa se tem očitnejša, če pomislimo, koliko več krvnega davka daje 9000 kmetov, nego 19 veleposestnikov, in kolika je razlika v indirektnih davkih, kot užitarina, sol, tobak itd. Poleg vsega tega pa so veleposestniki zastopani še v gospodski zbornici, kamor je navadnim kmetom in mešanom vstop zabranjen.

Nekateri nemški konservativci pa tudi nimajo posebnega zaupanja pri narodu, kateri se vedno bolj obrača na krščansko-socialno stran, in so se zatorej zbal razširjanja volilne pravice. Pri Poljakih pa vlada strah pred tlačeni Rusini.

Sploh so sedanjí koaliranci imeli namen volilno reformo popolnoma podkopati. Dokaz temu je to, da so vrgli Taaffeja, dasi je la izjavil, da je pripravljen dopustiti, da se njegova podlaga premem. Lahko bi bili v odseku izrazili svoje želje. Levičarji so proti Taaffeju celo porabili izjemno stanje na Češkem, sedaj pa sami se niso odpravili tega izjemnega stanja in tako odločno pokazali, da je bila taka njih pisava o zatiranju svobodi le golh humberg. Prav za prav je Taaffe izjemno stanje proglasil le Nemcem na ljubo, zato je pa zel tako hvalo.

Koaliranci so se le potem izvedeli, da s Taaffejem volilna reforma ne izgine, ko je po znanem Hohenwartovem „državniškem“ govoru Taaffejeva vlada nemogoča postala in so pri pogajanjih o sestavi nove vlade na višjem mestu izvedeli, da se volilna reforma vsekako mora izvesti. Koaličijski časopisi so nakrat začeli kazati volilni reformi in delavcem prijazne lice in vlada je prišla z izjavo, v kateri daje razumeti, da pojde še dalje nego Taaffe. Kdor bi ne poznal zbranih elementov, bi bil kar vesel, da je Taaffe pal, kajti obljubila se je celo pravičnejša razdelitev volilnih okrajev. Vse to je pa imelo le namen, nekatere poslance slepiti in jih privabiti v koalicijo. Kdor ima kolikaj politične razsodnosti, je moral vedeti, da tega ni pričakovati od zveze strank; v kateri ima levica glavno besedo. Mi priznavamo, da imajo kmetijske občine premalo zastopnikov, da so volilni okrajji za nas Slovane neugodno razdeljeni. Tu se pa ne da spremeniti, dokler se moč levice ne zruši in to bi se bilo doslego s Taaffejevo volilno reformo. Zaradi tega bi vsak poslanec ki pozna napake sedanjega volilnega reda, bil moral Taaffeja podpirati. Tisti, ki so Taaffeja vrgli, s tem niso koristili kmetekemu prebivalstvu, temveč so le pripomogli, da se ohrani mestom in veleposestnikom velika prednost pred kmeti. Ta prednost se pa bode še povečala, ako se osnuje kurija industrijskih delavcev. Tej kuriji se bode dalo nekaj nad 20 poslancev. Delavski poslanci sicer ne bodo podpirali liberalcev, ali ker bode večina volilcev te kurije v mestih, bodo zastopali le mestne kuristi. Tudi bodo po taki volilni reformi le kmetje tepeni. Po Taaffejevi volilni reformi bi pa tega ne bilo, ker bi se število mandatorov mej mesti in trgi ne spremenilo.

Naravno je, da se konservativci ustavljajo taki volilni reformi. Dipauli je predlagal neki svoj predlog. Pa tudi od drugod ne manjka predlogov. Krščanski socialisti predlagajo volitev po zadrugah. Danes ne govorim obširneje o teh predlogih, ker so vsi le akademiške vrednosti. Pri priliki, zlasti če bi

se razmere premenile, bode pa treba, da jih dobro ogledamo, ker ni da bi mačko kupovali v vreči.

Sedaj je vspeh tacih predlogov nemoogoč, ker je zanj treba dvetretjinske večine. Te pa brez levitarjev ni mogoče dobiti. Zato je mogoče le sedanjí levitarjski predlog, da se osnuje delavska kurija, ali pa kak drug predlog, kateremu bi levica pritrnila, bi tudi moral za levico biti ugodnejši nego sta bila Taaffejeva volilna predloga in zatorej slabša za Slovane in kmetekemu prebivalstvo. Levičarji so sedaj gospodje položaju. Desnica bode morala jim prijenjati, ako noče, da se vsa sedanja akcija glede volilne reforme razbije in se pokličejo povsem drugi možje, da izvedo, za kar koalicija ni bila zmožna. Bojimo se, da bode levica zmagala, ker mej desnico ni nobene jedinstvi.

Sicer je pa za desničarje samo jeden pot iz te zagate. Pot je pokazal Taaffe sam s svojo volilno reformo. Jedino, če desnica poseže po načelih Taaffejeve volilne reforme, more uničiti levitarje. Seveda ni rečeno, da se ne sme nič preminjati, ali to število volilnih skupin in poslancev v skupinah mora ostati nespremenjeno, da bode razširjanje mogoče v mejah sedanje ustave. Seveda se lahko v teh mejah vpelje pluralitetni sistem, ali kaj drugzega v varstvo tistih stanov, ki kaj imajo pred proletarijatom. Tako v teh mejah se mora volilna reforma sukati, če se ne mislimo na milost in nemilost udati levitarjem. Taka volilna reforma se lahko sklene z navadno večino, in za vsako drugo je treba dveh tretjin navzočih poslancev, katerih pa brez liberalcev ni moč dobiti. Zato so pa vsi drugi predlogi povse brezpomembni in nimajo drugzega smisla, kakor da to stvar se bolj zamotajo.

Levičarji dobro vedo, da je proti njim jedino Taaffejeva volilna reforma mogoča. Zaradi tega jih je bil protresel silen strah, ko je grof Taaffe prišel na Dunaj in poleg tega popolnoma zdrav, ne več bolehen, kot je bil poprej.

Volja višjih krogov, da se volilna reforma izvede, je jako odločna. Tu se vidi iz cele izjave ministra Madejskega v poljskem klubu, ki je rekel, da brez volilne reforme nobena vlada ni mogoča. Zato pa zdaj koalicijskim strankam prede. Umakniti se ne smejo, ako nočejo, da pride kar grof Taaffe, naprej pa ne morejo, ako konservativci in Poljaki ne zrtvujejo kmetekih in verskih koristi liberalcem in sebi izpodkopljejo vsako veljavo. Gospodje so v zadregi, v katero so zagazili s svojo lahkomisljenostjo in ozkosrčnostjo. Grof Hohenwart premišluje, kje bi našel pot iz te zagate, a one njegove tolikanj slavljene „državniške zmožnosti“ mu več ne pomagajo. Če v kratkem ne najdejo izhoda, pa bode razpalo Hohenwartovo državno rešino delo — koalicija in nobena zaupnica gorenjskih volilcev ne bode pomagala.

Napisi na Primorskem.

Poslanci grof Alfred Coronini in tovarisi so v seji poslanske zbornice dne 28. nov. stavili naslednjo interpelacijo:

Postopanje visoke vlade v avstrijsko-širskem Primorju je prouzročilo mnogo tožb in pritožb, ne da bi se bila s tem doslegla prememba političnega sistema. Narobe. Kar je vlada zadnji čas storila in kar še dela, je tako, kakor da boče vzpodbujali centrifugalne elemente in sama uničiti pri ondnotnem prebivalstvu zadnje ostanke ugleda in avtoritete, katero se ima.

Predno se je izvršila naredba glede dvojezičnih uradnih napisov na Primorskem, se je pred očmi vladnih organov, prav kakor svoj čas v Lombardiji in v Veneciji, prouzročilo neko neopravičeno vznemirjenje prebivalstva, in uprizoril odpor zoper vladno naredbo, kateri odpor je baje imel biti legalen, ki pa se je prevrgel v punt in bil faktično škodljiv imelju, osobni varnosti in javnemu miru in redu.

Te po javnih organih uprizorjene demonstracije so napolile vlado, da se je odkrito in povsem formalno ob zasramujočem posmehu političnega občinstva umaknila. Podrejeni organi pa menda niso zadovoljni s tem porazem vlade, oni nadaljujejo izvrševati sistiran naredbo, da se moraj, potem novič in s še večjim eklatom umakniti.

Glasom časniških poročil so se v Piranu se po 31. oktobru v notranjih prostorih sodnega poslopa napravili dvojezični napisi, pa na pritožbo ondnotnega municipija zopet odstranili. Takisto so se glasom časniških poročil v notranjih prostorih sodnega poslopa in Tržiču pred kratkim napravljene dvojezični zopet odstranili.

Tako postopanje vlade pozdravljajo demonstrantje z zasramovanjem, dobromisleče prebivalstvo, ki ima še kaj vere v državo, pa to zelo žalosti.

V interesu države in dinastije je zadnji čas, da opusti vlada svoje klaverno postopanje in krene na druga pota, ako sploh misli, da je to deželo ohraniti monarhiji.

Z ozirom na to si dovoljujejo podpisanci vprašati celokupno ministerstvo:

1.) Ali so vesti o napravi in zopetni odpravi dvojezičnih napisov v notranjih prostorih sodnih poslopij v Piranu in Tržiču istinite?

2.) Ako so, koliko časa misli visoka vlada to, čutila jednega celega naroda žalečo nedostojno igro nadaljevati in kdaj misli provokacijam vladnih organov konec narediti?

Na Dunaji, 28. novembra 1894.

Alfr. Coronini, dr. Žacek, Svozil, Hoch, Hájek, Formánek, dr. Dyk, Kaftan, dr. Engel, Perić, Jax, Kusar, Nabergoj, dr. Dostal, Adámek, Schlesinger, dr. Fanderlik, Seichert, Spindler, Schwarz, Romanczuk, dr. Lang, dr. Gregorič, dr. Ferjančič, dr. Klaič, Spineč, Biankini, dr. Laginja, dr. Gregorec, Troll, dr. Lueger, dr. Scheicher, Rozkošný.

Od levega brega Soče. (Izv. dop.)

„Jest „Soče“ se berem ne...“ tako večkrat se izjavljajo „božji volki“ iz gor. okolice, kadar stopijo pred obličje „Politiki strasti“. S tem geslom se dotičniki najbolj prikupijo, vsled česar jim „ona“ vse priskrbi, česar si želijo. Ako hoče kdo dobiti kako službo, naj pove, da „Soče“ ne bere, gotovo jo dobi, kajti: Gr. s omišljeniki niso sposobni za nobeno službo. — Kdor simpatizuje z našim državnim poslancem, je zgubljen. Skoda za ves trud, za vsako prizadevanje dobiti kako službo. Bog če dobé tedaj, ko se bode bližal večer življenja... „Bere „Soče“... je proti „Slovenec“... drži za Gr...“ je bil na volilnem shodu... take opazke se slišijo, ko se kdo izmed Gr. prijateljev oglasi za kako službo. Se vé, tu pa tam jim kaka spodletí, ker je predebela in je bila „Politika strasti“ preokorna in ni mogla oslepiti nerodajnih činiteljev. Kaj prikladno jim je zdaj, ker živajo pri dr. M. in dr. P. vse zaupanje. Ta dva, navdihmena po ovinkih od „politike strasti“, tolmučita njene želje in jih spravljata pred pristojne osebe.

To povemo, da ne bode „Politika strasti“ mislila, da imamo glavo v mehu. Prav dobro nam je znano nje kovarstvo. Dobro je, da tudi izvedó oni, ki lahko vse to zabranijo.

Detonar. — Iz Bolea poročajo: Dne 30. t. m. zaprl so tukaj 27-letno neomozeno dekle Marijo Valas. Načelnik orožnice postaje Podmenik je bil namreč dognal in dokazal, da je bila Valas dne 4. min. m. ob 4. uri zjutraj porodila nezakonsko dete moškega spola, katero je zadavila in je ob 8. uri zj. zagrebla v hlevu. Takoj po porodu šla je Valas na delo in opravljala pridno najtežji posel, tako n. pr. nosila je drva. Pri tem delu je bila navidezno jako vesela.

V Boleu so imeli po dolgem času volitev župana. Izvoljen je bil zopet bivši dolgoletni župan gospod — Matija Jonko.

Slov. kat., bralno in pevsko društvo „Slovenska zveza“ v Sempetru pri Gorici, vabi opiraje se na § 17. društvenih pravil k rednemu občnemu zboru, ki se bo vršil v društvenih prostorih dne 8. decembra 1894. ob 4. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o društvenem delovanju in stanju sploh. — 2. Društveni račun za l. 1894. — 3. Proračun za l. 1895. — 4. Volitev novega odbora.

V Sempetru dne 28. novembra 1894.

Odbor.

Telovadno društvo Gorški Sokol priredi v veselje našim otročičem v soboto 8. t. m. ot. 7. zvečer Miklavžev večer. Spored: 1. Tamburanje. 2. Otroški dvogovor. 3. Čveterospev. 4. Deklamacija (otroška.) 5. Nastop Miklavža s sijajnim spremstvom angeljev, mefista, belcebuba, krampuza in drugih pošastij iz Hada. — Nagovor in obdarovanje otrok. 6. Zahvala Miklavžu. 7. Čveterospev. 8. Tamburanje. 9. Prosta zabava.

Ustoppina: za ude 20 kr., za neude 30 kr., otroci do 10. leta prosti. Starši, ki želé svoje otroke kakó posebno obdarovati, naj darove primerno zavijejo, dodajo ime in priimek otroka, in to izročé odhodu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Kegijaškega kluba ne bo jutri večer zaradi „Miklavževega vetera“ pri „Sokolu“. „Primorec“ št. 25. je priložen današnji številki.

Rohseltdene — Kleider n. 9.50 per Stoff zur kompletten Robe und bessere Qualitäten — sowie schwärze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis n. 1.65 per Meter — glatt, gestreift, kariert, gemustert. Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), Porto- und zollfrei in die Wohnung an Private. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz, Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof). Zürich (3)

V „Goriški tiskarni“ je izšla brošura
Die
Predil-Tauern Bahn.
 Str. 48. Cena 30 kr.

Edlikovan z srebrno svetinjo na obrtni razstavi v Gorici l. 1894.

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, cerkv. oskrbnistvom ter slavnemu občinstvu
 pristno garant. čebelno-voščene

sveče

veščene zvitke, sveče nižjih vrst za stransko razsvetljava cerkv in pogrebe. Kadilo lagrima, stenje in stekla za večno luč.

Za pristnost sveč, katere nosijo protokol. tvorniško znamko, jamčim z „100 glč ali 200 kron“.

Nadejaje se obilnih naročil zagotavljam točno postrežbo po mogoče nizki ceni.

Z odličnim spoštovanjem
J. Kopač, svečar.

Edlikovan z srebrno kolajno v Gorici 1891.

Užitninski dac

za občini Renče in Gradišče se odda na javni dražbi 15. t. m. od 11—12 predpoludne najboljšemu ponudniku.

Pogoji se izvedó v županski pisarni.
V Renčah, 3. dec. 1894.
 Župan: **Rajmund Žnidarčič.**

Za trgovce in krošnjarje!

Najboljše in najcenejše kupovališče za vse vrste: moške in ženske nogavice, Jägerjevo perilo, robce itd. v tovarniški zalogi

Jos. Mandl, Dunaj
 I. Schwertgasse 3 (bei Wipplingerstrasse 18.)

Najtočnija razpošiljatev po železnici in pošti na vse strani.

Svojo veliko zalogo
olja iz oliv

priporoča
Enrico gm. Carlo Gortan,
 Via Caserma 4, Trst [naspr. pivarni Pilsen]

2 zlati 18 srebrnih svetinj

19 častnih in priznanih diplom

Kwizde restitucijski fluid

C. in kr. priv. pralna voda za konje.
Cena steklenici 1 gld. 40 kr.

Ze 30 let v rabi v dvornih konjarnah, v večjih vojaških in zasebnih konjarnah, za okrepčevanje konj pred in po večjem delu, pri zviženjih, pri otrujenju žil itd. usposobi konja k izrednim uspehom.

Glavna zaloga:
FRANZ JON. KWIZDA,
 k. u. k. kaiser-ung.-u. kónigl. rum.-Hoflieferant.
 Kreisapotheker
 Kornenburg bei Wien.

Paziti treba na varstveno znamko in zahtevati izrecno Kwizdov restitucijski fluid.

Dobiva se v vseh mirodinih ali drogerijah naše države.

Naznanilo.

Usojam se p. n. častitim gg. gostilničarjem v mestu in na deželi uljudno naznanjati, da bodo cene

pivu v steklenicah

od 1. decembra t. l. naprej znižane in sicer za mesto 10 kr., za deželo 9 kr. steklenica.

Steklenice polnijo se v tovarni z najboljšim pivom katero se, da je bolj trpežno, pasterezira. Steklenice s patentovano zamahlo so vse plombovane.

Zahvaljujoč se za dosedanje naročitve se tudi za bodoče udano priporoča

zaloga vrhniškega piva v Ra-
 batti št. 18.

Joško Rován, zastopnik.

Saunig in Dekleva

Nunska ulica št. 16.

Zaloga vseh vrst šivalnih strojev. Singerjev stroj stane gld. 33—45 tudi gld. 70 torej po blagu je kup. Prodajata tudi dvokolesna, lovske puške, samokrese (revolverje), kakor tudi vso lovsko pripravo.

Lovski pes!

angleške pasme, uč. za lov, 1½ leta star je na prodaj. — Kje pove iz prijaznosti uredništvo „Soče“.

„Slovanska knjižnica“
 se prodaja:

V Gorici: v tiskarni, pri Jeretiču in Pallihu; v Ljubljani: pri Zagorjann, Gionliniju in Gerberju; v Trstu pri tobakarnarju Lovrenčiču nasproti veliki vojašnici; v Kranju: knjigar Florijan; v Celovcu: knjigar Rauniker na Novem trgu.

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znar prebavljanje in slast pospešujoče in napenjanje odstranjujoče ter milo raztopljuječe

domače sredstvo

Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr. po pošti 20 kr. več. Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonito varovana varstvena znamka. Zaloge skoro v vseh lekarnah Avstro-Ogerske. Tam se tudi dobi:

Praško domače zdravilo

To sredstvo pospešuprav izborno, je kakor svedočijo mnoge skušnje, stenje, zrnenje čini ločenje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine, v škatlicah po 30 kr. in 25 kr. po pošti 6 kr. več. Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonita varstvena znamka.

Glavna zaloga:
B. Fragner Praga št. 203-104, Mala strana, lekarna „pri orlu“
 Pošta razpošiljatev vsaki dan.

Namizni raki

najzborniške plemenite vrste, vsak dan navoljeni in v poštih koskih franko s povzetjem razpošiljani pod jamstvom, da pridejo živi na mesto.

110 Suppen	po 2-75 gld.
80 Mittel Tafel	3-25 "
60 Riesen z debelima klesčama	4- "
40 Solo-Riesen	5- "
32 Hoch-Solo-Riesen, čudovite živali,	6- "

F. Schapira,
 Krebse-Export in Stanislav N. 572.

Lekarna „k zlatnemu držav-nemu jabolku“ **J. PSERHOFER**'ja Dunaj, L. Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice prije univerzalne kroglice

imenovane, zaslužijo slednje ime po vsej pravici, ker je v resnici jako mnogo boleznij, v kojih so te kroglice zares izvrstno učinkovale.

Ze mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene in je malo obitelji, kjer bi ne imeli vsaj malo zalogo tega izbornega domačega sredstva.

Mnogi zdravniki so priporočevali in priporočujejo te kroglice kot domače sredstvo, vzlasti proti vsem boleznim, ki nastanejo vsled slabe prebave in vsled obstrukcij.

Od teh kroglic stane: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitok s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., če se pošlje nefrankovano proti povzetju pa 1 gld. 10 kr.

Če se poprej vpošlje denarni znesek, potem stane poštnine prosila pošiljatev: 1 zvitok kroglic 1. gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 21 kr., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. (Manj ko jeden zvitok se ne more pošiljati.)

Prosi se, izrecno „J. Pscherhofer-ja kri čistilne kroglice“ zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi stoječi podpis **J. Pscherhofer** in sicer z ručičimi črkami.

Balzam zoper ozeblino, J. Pscherhofer-ja, 1 lonček 40 kr. s poštnine prosto pošiljatev 65 kr.

Sok od ozkega trpotca 1 stekl. 50 kr. Spitzweiger-Richsaff), poštnine prosto pošiljatev 60 kr.

Američansko mazilo zoper protin, 1 lonček 1 gld. 20 kr.

Prašek zoper pótne noge, 1 lonček 50 kr., s poštnine prosto pošiljatev 75 kr.

Balzam zoper golšo, 1 stekl. 40 kr., s poštnine prosto pošiljatev 65 kr.

Angelški balzam, 1 steklenica 50 kr.

Življenska esenca (Praške kapijce), 1 steklenica 22 kr.

Fijakerski prašek za prsi 1 škatlja 35 kr., s poštnine prosto pošiljatev 60 kr.

Tannochmin-pomada J. Pscherhofer-ja, najboljšo sredstvo za rast lasij, 1 pušica 2 gld.

Univerzalni obliž prof. Steudela, 1 lonček 50 kr., s poštnine prosto pošiljatev 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bulricha, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Razen tu imenovanih preprav so v zalogi še vse v avstrijskih častnikih oglašene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se poskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje. **Pošiljatev po pošti** izvršujejo se najhitreje proti temu, da se pri vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se preje vpošlje denar (najbolje s poštno nakaznico), potem je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljatev proti povzetju.

Ribje olje

lekarne **Cristofolletti.**

To pristno olje je izborno sredstvo proti prsnim boleznim in proti splošni obnemoglosti.

Cena originalni steklenici naravne vrste rime 70 kr.
 „bele“ 1—2 gld.

Ribje olje z železom.
 To olje se priporoča posebno nervoznim in šibkim otrokom.

Ribje olje z železnim oksidom.
 Z njim se ozdravijo v kratkem prav gotovo vse boleznim na kosteh, škafkih, pomatkanje krvi in splošna obnemoglost.

Cena steklenici 70 kr.

Opomni. Olje, katero dobivam naravnost z Norveškega, predno ga nahvama v steklenice, vselej kemiški preiščem, da morem svojim odjemnikom garantovati pristnost in zdravilnost.

Elizir iz Kine železa — Cristofolletti.
 najboljše sodelujoče sredstvo z ribjem oljem, je najboljše proti pomankanju krvi

Cena steklenici 60 kr.

Ustanovil 1767. **Johann Samassa** v Ljubljani

ces. in kralj. dvorni zvonar

ALBERT SAMASSA
 v Ljubljani

Harmon. in melodični glaslo
 z izborno pripravo za zvonenje. Zvonove do 5 centov more zvoniti en sam mož. Čista kovina srebrnobelo blisčobo. Močan čist glas.

Garancija pet let.

Cerkvene priprave iz masivnega bronu: svečniki, lustri, svetilke, altarni križi, kanonske tablice, lonci za cvetlice itd., dalje gasilnice, pumpe ograje pri studenih, ventili itd.

Obične in požarne brambe dobe naročilat udi na obroke.

Ceniki brezplačno! Štiri častne medalje. 21 svetinj.

Tiska Goriška tiskarna A. Gabršček, v Gorici

„Primorec“ izhaja vsakih štiri tedna kot tednik „Soča“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dan prodajati za celo leto 80 kr.; za tujce dejave več poštne stroške. „Soča“ in „Gosp. Listem“ in „Primorec“ stane na leto 4 gl. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šesterostopno petilvsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Goriške novice.

„Primorec“ bo po novem letu izhajal v povečani obliki, kakor smo že omenili. (Tudi „Soča“ bo večja.) Izhajal bo na 8 takih straneh in veljal le 80 kr., kakor doslej, dasi izdela dve številki več nego navadni polmesečniki, to je 26 štev. meso 21. — Priporočamo tedaj svojimi naročnikom in somišljenikom, da začno že pridneje ariti naš list v najprej narodove vrste, kajti 80 kr. pač premore vsaka slovenska hiša. — Opozorjamo svoje somišljenike na okolnost, da od nasprotne strani se uprav usiljujejo med narod liste, ki imajo pred očmi študentske, narodno pozabne nakane, katere pa previdno prikrivajo in podajajo v očvi obliki. Pozor!

Avdijsena. — Včeraj teden sta bila pri prv. cesarju v avdijski namestniški svetnik vitez Rosizjo, ki je zahvalil Njegovemu Veličanstvu za podeljeno odlikovanje in zupan dr. Venuti, ki je prosil pomoči za parno tramvaj po Furlanji. Tudi v zadevi slovenskih kol v Gorici je skušal ziniti kako modro besedo, a moč pri tem poslu ni imel sreče.

Osebnosti. — Včeraj teden je umrla v 71. letu starosti grofinja Antonija Strassoldo, mati Strassoldi v Henčah.

Dne 26. nov. je umrla v Carigradu soproga avstrijskega glavnega konzula prvega reda dvornega svetnika Prinziga, rodom Gorčana, po krvi Slovenca.

Danes teden se posetil Gorico princ Emanuel V. v gorici s soprogo, bivši kandidat za bolgarsko prestol; popoldne si je ogledal grobnice zadnjih Bourbonov na Kostanjevici.

Poslanca Alfreda Coronina in dr. Gregarčiča sta se vrnila že sinoči teden iz Ljubljane zopet na Dunaj.

Duhovske vesti. — Č. g. Anton Pahor je že prišel iz Dolencjapola v Kronberg; Kronbertani so z veseljem pozdravili svojega novega dušnega pastirja. — Zbolela sta veleč. mons. Mercina v Gorici in preč. g. Filip Kramar v Dornbergu. — Posvečen v mašniku je bil 30. nov. Gorčan Klement Corsiz. — Za slovensko Alojzijevisko je došlo zopet večje številno darov v denarju in blagu. Požrtvovalnost goriških Slovencev je res velika! — Slikar Gosar v Gorici je oskrbel lesorez pokojnega preč. g. Adolfa Harmela. Slika bo stala 30 kr.

Dar. — Prezvisečni gospod knez nadstol je podaril eccidijanskemu društvu o priliki zborovanja 22. nov. 50 gl. za društvene namene.

Sejm sv. Andreja v Gorici, ki je prišel v ponedeljek, je bil že prvi dan jako slab v vsakem pogledu. Naravno, da je naslednje dni se slabši. Naši ljudje kupujejo čedalje več blaga drugod, da ne dajejo zasluzka našim zagrizenim nasprotnikom v Gorici.

Deželni zbor goriški bo imel pred božičnimi prazniki baje eno samo sejo. Radovedni smo, ali bodo vsi slovenski poslanci znali umeriti svoje postopanje proti deželnemu glavarju tako, kakor edino zahteva naša narodna čast nasproti možu, ki je porabil ves svoj upliv v škodo in ponižanje slovenskega naroda.

Pred kasacijskim sodiščem na Dunaju se je vršila danes teden obravnava o pritožbi ničnosti urednikov „Soča“ in „Rin-

novamenta“ proti znani obsolbi pred laskimi porotniki. To sodišče je sestavljeno iz predsednika in šestih dvornih svetnikov (med njimi tudi g. Budau). — Urednika je zastopal dr. Jos. Lenoch, znani odvetnik dunajski, radom in duhom Čeh. Nasprotnika je zastopal dr. Jos. Kopp. Ker je dr. Lenoch zastopal cejske Slovence v neki pravdi pri upravnem sodišču, je začela obravnava še le ob 12^h popoldne. Med tem se je zbralo v dvorani več casnikarjev, ki so popraševali dr. Koppa o naši obravnavi. Dr. K. je jednemu casnikarju pripovedoval glavne poteze in polem dostavil (da je naš urednik poleg tega in sluti: No, na celi reči nič ni! Pri nas te pade nikomur na um, da bi tožil za kaj takega. Ali tam deli na jugu imajo prav posebno odnošaje, kjer se lasajo Italijani in Hrvatje). Laz bi zastopstva niti ne bil sprejel, da nisem bil naprošen od strani svojih tovarišev v Gorici, ki so proti meni jako ljubeznivi in mi dajejo veliko zasluzka. — To je smisel besed dr. K. Ne vemo, ali mu bo lubo, da pridejo v javnost, na kar tu mislim. Ah tem besedam pripisujemo veliko važnosti, ker so gotovo najboljša obsolba Travnanove tožbe, ki je računala edino le na prav posebno razmere pri goriški poroti. Ako bi „Soča“ izhajala v Ljubljani, ali ako bi bil urednik postavljen le pred slovenske porotnike, bi se gotovo ne upal priti na dan s takimi tožbami.

Dr. Lenoch je izvrstno zagovarjal pritožbo ničnosti. Ah kaj pomagajo najboljši razlogi, ko nosi kasacijsko sodišče roke zvezane, da se ne more spuščati v stvarno presojevanje. — Obravnava je trajala skoro tri ure. Sodišče je odklonilo pritožbo in priznalo nasprotniku 80 gl. za stroške.

Tako je končala v zadnji instanci ta pravda.

S to pravdo je bila v zvezi neka preiskava proti Travnanu, ker je ta kot priča pri obravnavi prišel v očitno nasprotje z drugimi pričami. Kako je končala ta preiskava, ne vemo, dasi bi nam moralo biti naznanjeno. Travnanovi prijatelji so pripovedovali, da je vsa ta reč vržena pod klop. Chi vivrà, vedrà!

„Slovenska knjižnica.“ Izšel je 31. snopič, ki prinaša pričetek večjega dela „Slike iz Prage“ iz peresa slovečega češkega pisatelja Edvarda Herolda, poslovenil Josip Faganelj.

„Kazipot.“ — Slavna zupanstva, ki niso se tega storila, naj blagovole v najkrajšem času podati svoje podatke, kakor smo prosili v posebnem pismu. Prosimo pa, da se na pismu prilepijo znamke za 5 kr., ker drugače moramo plačevati kazni. — Tudi narodna društva prosimo, da nam pošljejo svoje podatke, kakor lazi. Čas beži!

Goriška pošta. — Pritožbe postajajo čedalje gostejše! Največ posla ima ta poštni urad s Slovenci, a uradniki niso sposobni za to službo! Posebno pri odpravnstvu gre vse narobe! Naši listi imajo hude dni. Mesto v Zagreb gredó na Žago; mesto v Gradež gredó v Gradec itd.! — Da, niti čitati ne znajo več tamkaj! Gabršček, Goljevšček, Gabrijelčič — to so imena, katerih ne znajo razločevati! Tudi ne vedó, kaj tiče društvu „Sloga“ in kaj časopisu enakega imena. Večna konfuzija! In vse to moramo plačevati s svojimi novci! Poštno ravnateljstvo se čisto nič ne briga za vse naše pritožbe! Naši poslanci bodo morali povedati tej gospódi, kar ji tiče! Takó ne more iti dalje!

Drsalšče v Rožni dolini prične takoj, ko pritisne mraz. Zadnja leta je bila na drsalšču vselej prav živahna zabava za drsalce in gledalce. Cene in druge podrobnosti naznamijo posebni lepaki.

Lov na slovenske otroke začeli so na silovite načine nekateri ljudje, ki bi po svoji službi nikakor ne smeli mešati se v take reči. Lazijo od hiše do hiše k slovenskim starišem, katerim obljubujejo »hrbce in dolince«, ako pošljejo otroke v laške šole. Le redko kdo jim gre na limanice. Rojaki, pazite na svoje znance, da se nikdo ne bo dal pregovoriti ali ustrahovati. Neki »capocontrada« je baje grozil ljudem celo s tem, da jih poženo iz Gorice, ako ne pošljejo otrok v laške šole. — Pozor torej!

Danes so prišli naznaniti nam nov nad vse meje drzen slučaj. Mestni stražnik M. je prišel učeraj v tovarno mila, kjer dela več Slovencev, katere je zapisoval in prigovarjal jim z lepo in z grdo, da morajo poslati otroke v laške šole.

Uprašamo: Ali je to naloga mestnih stražnikov? Sicer bo o tem govora še na merodajnem mestu.

Slovenci in porote. — Povodom letošnjega zasedanja porotnega sodišča smo dobili goriški Slovenci nov dokaz, kakó prezirani smo v domači hiši. Čitateljem našim je znano, da so bile pripravljene nekatere tiskovne pravde, v katerih so bili vsi spisi od prve do zadnje pike v slovenskem jeziku. Ali sodišče je dalo vse te kupe spisov prevesti na italijanski jezik; to delo je izvršil zaprišeženi tolnač dr. N. Tonkli, ki dobi za svoje delo blizu 250 gl. Kdo plača to svoto? Pri sodišču pravijo, da boste morali plačati stranki! Slovenci se torej niti pravdati ne bomo mogli v svojem jeziku. Slovenske vloge se milostno sprejmejo, ali dajo jih prevesti na laški jezik in za drag denar na — naše stroške! Kdor se bo hotel izogniti takim ogromnim stroškom, bo moral izdati svoj jezik in tožiti se v tujem, laškem jeziku! — Plačilni nalog se ni prišel; ali ko pride, bomo skušali napeti vse moči, da si zagotovimo vsaj toliko pravice, da se bomo smeli vsaj tožiti v slovenskem jeziku!

Za „božičnice“ v Gorici, Pevni in Podgori so darovali usuja in podplatov gg. Hausner in Lokar v Gorici, Kristina Lokar v Mirnu, Jakil Franc v Rupi, Culot Alojzij v Robatišču, Casagrande Karol v Gosposki ulici, Lukežič Andrej iz Savodenj, Drufovka Ivan v Gorici.

Letos bodo zopet ogromni stroški z božičnicami. Kdor kaj more, naj priskoči na pomoč z denarjem ali z blagom; vse se hvaležno sprejme.

Za telovadno opravo so dalje darovali „Goriškemu Sokolu“ gospodje: Anton Klančič v Pogori 50 kr., Anton Jerkič v Gorici 90 kr., c. kr. notar Josip Kavčič v G. 80 kr., Ivan Mercina v G. 50 kr., Šenk 20 kr., M. Fabijan 40 kr., Jak. Jeras 20 kr., krčmar Peter Birsa 2 gl. v G., krčmar J. Čej v G. 2 gl.

Zadnje dni je izdal „Sokol“ lepo svoto denarja za telovadno orodje — a vse to je šele začetek. Zató naj podpira kdor more. — Še nekaj! Splošno se priznava velika važnost tega društva za Slovence v Gorici. Prav! A koliko udov ima v boljših krogih slovenskih? Malo! Vsak zaveden Slovenec v Gorici bi moral biti član tega društva!

Irredentovsko roganje. — Vsa irredenta je po koncu! Vriska in pleše v omočnem veselju, ker je zmagala c. kr. avstrijsko vlado. — Jeden glavnih irredentovskih listov je celo dejal: „In potem govore, da kričanje nič ne pomaga!“ Prav zanimivo! — Nam Slovencem pa je zakuril še posebe: Saj Slovenci molče, oni so torej zadovoljni z laškimi napisi! Zgago dela le par srboritežev na Dunaju! — Vidite, dragi rojaki, tako tolmačijo vaše molčanje in potrpljenje!

Odgovor „Corrieru“. — Naši čitatelji vedó, kaj smo rekli goriškemu tiskarskemu društvu zaradi neumestnega govora predsednika proti enemu poslovođu naše tiskarne, ki je baje zaklical v seji mestnega starastva „živio“. Vsi udje istega društva, ki so v službi v naši tiskarni, so vsled tega izstopili. Učerajsnji „Corriere“ je jako v skrbeh za društvo, ki je zgubilo precej članov, in pravi, da ta izgled bi morali posnemati vsi tisti Italijani, ki imajo v službi Slovence, da ti ne smejo biti člani nobenega takega društva, ki ni v soglasju z italijansko narodnostjo. — Na to odgovarjamo:

1. Slovenska društva hočejo ostati v miru in popolnem sporazumljenju z ital. narodnostjo, le z židovskimi in irredentovskimi hujskači ne marajo nikake zveze.

2. Ako imajo premnogi Italijani slovenske služabnike, je to le njim v korist, ker z njih pomočjo lové slovenske groše. Naj le odslovedó slov. služabnike, saj potem bodo vsi Slovenci rekli: kam ne smejo iti. Za iste služabnike se že kmalu dobé slovenski gospodarji, ki bodo mogli vzdrževati sebe in služabnike z zaslužkom iz slovenskih rok.

3. V naši tiskarni služí že zdaj 14 oseb; upamo, da jih bo v kratkem več — v laških tiskarnah pa manj: Ker je pa laško tiskarsko društvo zatrobilo v protislovenski rog, nastala je živa potreba, da se osnuje slovensko podobno društvo.

To je naš odgovor! Ako bo kdo goriških Lahov poslušal „Corrierovo“ ekstravagance, dobi primeren odgovor od svojih slovenskih kruhodarcev. Punctum!

Porotno sodišče. — Učeraš teden se je vršila obravnava proti 26-letnemu Francu Marušiču iz Opatjegasele, ker je v noči 30. sept. spremljal od plesa domov Antonijo Boneta in skušal izročiti na nji zločin posilstva, kar se mu pa ni posrečilo, ker je na njeno upitje prihitel njen brat in se nekdo drugi, da je Marušič pobegnil. Dobil je 18 mesecev trde ječe.

V petek je sedel na zatoženi klopi 19-letni Josip Terpin iz Št. Ferjana, ker je 10. aprila, ko sta se pretepala njegov oče in neki Anton Maligoj, vrgel je v Maligoja kamen in zadel ga v glavo, da je vsled te rane umrl 21. julija. Dobil je 5 mesecev trde ječe z enim postom vsak mesec.

V soboto je stal pred porotniki 17-letni godec Franc Ferman zaradi tepežke. Dobil je tri tedne zapora, ker so porotniki potrdili prestopok v znislu §. 335 k. z.

V torek je pa sedel na zatožni klopi 27-letni Peter Čufer Ivanov z Oblok pri Grahovem; obdolžen je bil zločina uboja. Predsedoval je svetnik Goriup; drž. pravd. je zastopal nam. Sanzin; zagovarjal ga je dr. Gražar. Luzzatto.

Porotniki so potrdili zločin in sodišče ga je obsodilo na 3 leta trde in poostrene ječe.

S tem je bilo končano letošnje porotno zasedanje. V vsem skupaj so bile le štiri obravnave, katerih nobena ni trpela nad en dan.

Dober vzgled nam dajejo Italijani v borbi proti slovenskim napisom. Celó v takih okrajih, kjer so v manjšini, a so sodišča slučajno v italijanskem mestu, zahtevajo izključno laške napise. — Kakó vse drugače je pri nas Slovencih. Mi smo pa zadovoljni z nemško-slovenskimi napisi tudi v čisto slovenskih okrajih! A kaj to: celó nemško-laške napise mirno gledamo! Na sežanski postaji so napisi c. kr. pošte le nemško-laški! Neverjetno, a resnično! In Sežanci trpé tako poniževanje svo-

jega jezika! Južna železnica ima le nemško-laške napise na slovenski zemlji. Da v Rubijah je napravila celó samo laške napise pri stranščih. Finančne postaje imajo večinoma le nemško-laške napise! In mi Slovenci krotko molčimo! Prav imajo irredentovski listi, da se nam rogajo! Zaslužimo to v polni meri! Vsák narod doživi tako prihodnost, kakoršne je vreden! Mi Slovenci smo vredni palice v svoji zaspanosti in narodni mlačnosti, in s palico nas tudi tepejo. Da bi nas vsaj to spametilo!

Cvetje po ziml. — Celó razni dunajski listi pišejo o raznem cvetju v goriški okoliš. Neki Podgórec je prinesel v sredo v naše uredništvo cvetje plemenitih jagod in jedno popolnoma zrelo jado, ki je debelo kakor droben oreh; zraven je še več nezrelih jagod. — In to o sv. Miklavžu!

„Agro Manfalconese“. — Konsorcij za namakanje tržiške ravní je imel 1. t. m. prav viharen občni zbor v Ronkak, ker je veliko Furlanov, ki ne marajo za namere tega konsorcija. Pri tem zborovanju jih je zastopal tržiški odvetnik dr. Dompieri.

Predsedoval je vitez Dottori, ki se je prizadeval na vso moč, da bi našel usta Dompierija. Ali ta se ni dal kar tako lahko ugnati v kozji rog in je odločno nastopil proti predsedniku in večini. Govoril je prepričevalo in dokazoval, da ogromna svota denarja 1.800.000 gld. bi bila vržena v vodo skoro brez koristi. Za to predlaga v imenu opozicije, ki ima nad četrtino vse zemlje, naj se konsorcij razpusti. — Ta predlog je večino kar presvedil. Prvi je govoril proti Dompieriju dr. Pajer. Hvalisal je vlado, ki gotovo ne dovoli, da se konsorcij razpusti. Furlanom pa ni treba biti v skrbeh, saj 40% da država, 40% da dežela in le 20% dajo posestniki. — (Ako se to zgodi, plačamo Slovenci le za to furlansko ravní več nego dobimo v 30 letih od dežele!) — Tudi vladni zastopnik se je izrekel proti razpustu konsorcija. — Toda dr. Dompieri se ni dal oplašiti. Po mahnem ropotu mu predsednik vendarle da besedo in na to odgovori Pajerju in vladnemu zastopniku precej rezko; končno predlaga, naj se čim prej skliče občni zbor, kateremu naj se predlaga razpust konsorcija. — Odgovarjal mu je naposled še conte Mantico.

To zborovanje nam dokazuje, da v Furlaniji sami je veliko ljudi, ki nasprotujejo namakanju ravní, dasi plačujejo le 20%, ker vidijo, da se oni mali prispevek bi bil zavržen. To bodi nam Slovencem v pouk, da ne bomo bolj furlanski nego Furlani sami!

„Primorski List“. čegar fikfakovstvo in breznačelnost je ožigosal dopisnik iz duhovskih krogov v „Soči“, se je spravil na ljubljanski shod zaupnih mož na takó drzen in grd način, ki se prav nič ne zloga z vestjó in častjó duhovnega pisatelja. Ze naslov „Shod liberalcev v Ljubljani“ je naravnost skandalozen! Na vsak način hočejo imeti liberalce, da tolčejo po njih! Naj pazijo, da jih zares ne priščejo na Slovensko, kajti če se kdaj zatrosijo liberalci na Slovensko, bo to le zasluga večnih hujskačev in obrekovalcev, ki se zbirajo okoli „Prim. L.“ in „Slovenca“. — Program zaupnih mož je „Pr. L.“ verski indiferentizem. Današnja „Soča“ je objavila sprejete resolucije; kdor jih prečita, uveri se, kakó zlobno je tako pisarenje! — Na prvi strani „Soče“ je doslovno ponatisen govor staroste slovenskih politikov, v borbi za narodove svetlinje osivelega Luke Svetca. Kdor bo čital ta govor, uveri se takoj, kakó krasno je govoril Svetec o verskem čustvu slovenskega naroda in kakó nam ga je treba podpirati, širiti, poživljati. Uveri se pa tudi, da Luka Svetec je zabrusil nekim ljudem v obraz nekatere bridke resnice, ki so zadele sicer v sršenje gnezdo, a zategadel niso nič manj resnične. Ali nekih resnic ti ljudje ne marajo slišati! Vsled tega toliko udrihajo po Svetcu in celem shodu!

„Prim. L.“ so resolucije izključno

„kranjske“, ker ne obsegajo kulturnega edinstva Slovanov, jugoslovanske ideje, izjave o enotnem slovanskem jeziku, o sprjaznjenju Avstrije z Rusijo itd. — Ali kdor prečita že prvo resolucijo, uveri se takoj, da se ondi naglašá „kulturna vzajemnost z vsemi slovenskimi plemeni“, a vse resolucije so pisane v imenu slovenskega in hrvatskega naroda! — „Prim. L.“ naj torej vsaj čita prej, predno o čem blebela, ali pa naj se pol-m ne huduje, ako dobi od kake strani odgovor, da: vedoma laže in slepi čitatelje. — Da se pa shod ni bavil z enostnim slovanskim jezikom, je naravno, ker prvi shod zaupnih mož se je bavil z a z daj in to naglašajo tudi resolucije le z najglavnišini aktivnimi upravnji; vse drugo pride pozneje na vrsto, saj je bil obseg resolucij za prvi shod stak veliko preobširen. Le počakajte, pride vse na vrsto; bomo videli, kakó se boste potem zvijali uprav proti takim točkam zaupnega shoda! Kar se bče ostale točke, se je shod izrekel proti koaliciji in proti trozvezi, ker obe ste naperjeni proti Slovenstvu; a kakó se vede isti „P. L.“ proti koaliciji in trozvezi?

Dosti! Vse blebetanje „P. L.“ ima edino le namen: huškati proti shodu, dasi z vsako črko boje le s črki po zobeh. Kaj njemu mari za to! On že ve, kaj hočejo njezovi redniki, katerim služí. Za resnico, za vest se ne briga, saj za take nepotrebne reči ne dohva početnega groša! Če pa gospodje mislijo, da s tekim orožjem uzenajo ves narod v kozji rog, da ho služil njihovim sebičnim nakanam, motijo se jako. Naj gledajo, da nekoga dne se ne bodo brliško kesali! Več ne rečemo!

Radoderni doneski. Za „Slogini“ zavode je došlo od zadnjega razkaza naslednje doneski:

Gospa Amalija uboja J. K. v Gorici 10 kron. — Ko so prvi shod v hramu novo zvonjenje za katoliško cerkev in domovno vneti ljubljane, zložili so: N. S. 5 gld., po 1 gld. gg. Fr. Bogatjav. A. Hrašt, J. Medved, I. Šekli, Fr. Sturm, gospa Ivana Hrašt in Neklo; po 1 krono pa Bl. Kos in J. Kristan. — Starastine v Mirni zložili pri kozatecu vina 2 gld. 65 kr. — Gosp. maha. Miha Zega v Kanalu 1 gld. — Zupanstvo v Renčah 50 kron. — Gosp. Raymond Zundarba, župan v Renčah 3 gld. — Ime 22. nov. pri slavnostnem obodu o priliki posebejnega zlatega zaslužnega kriča županu in poslancu g. Ant. K. 1 krona in v Podgori zložili gostje 18 gld. — V veselji družbi po poroki g. Iv. Čaharje na Nabrežini zbrali 2 gld. — Tolminski tamburaši pri zajčevi večerji 3 gld. — Goriška Slovenka v Rubijah 1 gld. — Gospa Nini Gregorič nabrala v veselji družbi v gostilni g. Ant. Lešana v Prvačim 2 gld. 5 kr. — V veselji družbi pri g. Monetiču v Solkanu zbrani kupci iz tolimnskega, kanalskega in goriškega okraja 3 gld. 20 kr. — Gosp. Ludovik Podgornik izročil je 4 gld., katere je zložila vesela družba v krčmi g. Petra Podgornika. — Puntar Gior Kazen 2 gld. — Kmetje in prijatelji iz kanaške, dravske, anšovske in ajbske zložili 2 gld. 25 kr. — Ob poroki vrie Marijke Eugulje in vrlaga Frana Gotiča v Škrbinu dne 28. nov. zložili svatje 6 gld. 5 kr. — Gosp. A. Š. v K. (zakaspeno) 1 gld. — Nekateri strojarji v Zagradu 1 krono. — Veleč g. Jos. Filipič, dekan v Ločniku, 5 gld. — Č. g. Anton Pahor, vik. v Krombergu, 5 gld. — Iz Kobarida 5 gld. namesto obsodbe radi neke praské.

Vesela družba v Cerovem v krčmi g. J. Makura dne 5. dec. zložila 7. gld. 50 kr. — Pri ženitnini Blaževih v Prvačim zbrani svatje zložili 4 gld. 50 kr. — V prvaškem zupništvu v priliki praznovanja župnega patrona sv. Andreja zbrani gostje zložili 7 gld. 50 kr.

Darove, ki so nam došli dalje po položnicah poštne hranilnice, objavimo prihodnjič.

„Slogin“ denarničar je zbral: Gosp. Fr. Blakon, železn. uradnik v G. 2 gld. — V pušici pri Likarju 77 kr. — S. A. 1 gld. — Gosp. Ivan Drafoska, trgovec v Gorici in Sežani, 6 gld. — Prof. g. Iv. Ivančič 10 gld. — Trgovci gg. Koren, Rožanc in Kavčič po 1 gld. — Prof. g. A. Krageč 2 gld. — Velep. g. Leop. Boško v Črničah 2 gld. — Prof. g. A. Šantelj 2 gld.

„Slogini“ zavodi letos ne bodo imeli božičnice po dosedanem zgledu. Otroci je silno

veliko, a vseh ni mogoče obdarovati. Vendar dobe revni otroci tudi letos oblačila in drugih potrebščin. V ta namen so doslej sledeči darovali: Alfred grof Coronini 20 gl. — Po 5 gl. so darovali: A. baron Winkler, dr. A. Mahnič, A. Pavlica, Neimenovanec, dr. Kerševan in gospa Fogarjeva pri Mostu. — Gospa Lisjakova 3 gl. — Nekdo na Placuti 2 gl. — Veleč, g. župnik Milost 1 gl. — Neimenovanec 1 gl. — Neimen. 2 gl. — Prof. T. Čerin 2 gl. — Dr. N. Tonkli 2 gl. — Svečar J. Kopač 1 gl. — ...ca Koren in Kavčič po 1 gl. — Notar J. Kavčič 2 gl. — Dr. Jos. Abram 2 gl. — Mons. Kofol 1 gl. — J. Šinigoj v Mirni 1 gl. — Gosp. Ant. Rudež v G. 1 gl. — Vodja pluhomestnice Lenardič 1 gl. — Prof. dr. Fr. Kos 1 gl. — Bog povni!

Bog obrani med nami toliko rodoljubov! Odlučna hvala požrtvovalnim rojakom!

Nesreče. — V Solkanu se je unela obleka neki 12-letni deklici, da se je hudo opekla in tudi oče, ki jej je prišel na pomoč in jo rešil. — V Marušičevi hiši v Solkanu je nastal ogenj v podstrešji; pogasili so ga se o pravem času, sicer bi bila nastala lahko velika nesreča, kajti blizu tam je shranjena slama. — V Zidliču pri Tolminu so požorele v petek štiri hiše. Zeno posestnika Skavnikarja je strah zlonil tako hudo, da so jo morali prevideleti. Zavarovan je bil samo jeden gospodar. To je prav žalostno! — V Bukovici je umrl nagle smrti 70-letni Anton Gregorič. — V Idriškem pri Kobaridu je padel 22. nov. Anton Sivec raz strehe, katero je prekrival; ostal je takoj turček na tleh. Zapustil je štiri nedorasle otroke. — V Gorenji Trebavi je neka žena zadušila v spanju svojega pet tednov starega otroka. — Na dan sv. Cecilije je vozil Janez Urbančič deske iz Čedadu domov. Blizu Čedadu sta se konja splašila in voznik je prišel pod voz, ki ga je pretrgal čez pas. Umrl je čez par ur. Zapustil je devet otrok. V Vipolzah je padel neki zidar po stopnicah in se ubil; bil je vinjen. — Torej lep venec samih nesreč! Bog se usmili!

V Ločniku bodo letos zopet kuhali otročičem v tamošnjem zabavišču družbe sv. C. in M. Zategadel se obračamo do rodoljubnih sre, da bi poslala: krompirja, fižola, kaše, sadja ali zabele, kar in kolikor kdo premore.

Ostala Slovenija.

Koroško. — (Slovensko uradovanje).

Pri zadnjem velikem shodu v Celovcu se je govorilo tudi o slovenskem uradovanju. Tožilo se je, da se vsi uradi branijo slovenščine, in kako smo Slovenci s svojo malobrižnostjo v veliki meri sami krivi, da nas jezik ne pride do javne veljave, ker se ne poslužujemo svojih ustavnih in že pridobljenih pravic. Kot vzroke navaja govornik: Stavilo tistih, ki se poganjajo za pravico slovenščine, je zelo pičlo, velika množica ljudstva slovenskega ne mara dosti za ravnopravnost slovenščine češ, ona je po veliki večini zadovoljna z nemškim, oziroma laškim uradovanjem. Le malo, premalo je značajnih mož, ki branijo domovinske in narodne pravice. Ako hočemo zmagati, moramo spremeniti način in načrt svojega vojskovanja: namesto „drobne vojske“ moramo upeljati korporativno, to je vojskovanje v velikih truplah. Nasvet smo izdali, naj se slovensko uradovanje začne pri občinah. Do sedaj so znane le štiri občine, ki slovensko uradujejo. — To je pač silno malo. Zato, rodoljubi koroški, z vso žilavostjo in vztrajnostjo delajte na to, da pridobite kolikor mogoče občin za slovensko uradovanje. Ne ustrašite se denarnih žrtev. Če župan ne zna slovenski uradovati (sad nemških sol!), vzemite tajnika zmožnega obeh jezikov. Krajne posojilnice naj vam gredo na pomoč. Vzglede naj vam bodo češke „založne“, katere dajajo 500 gl. in se več vsako leto za narodne namene. B o d i m o vsikdar in povsod odločni in neizprosni na svojem mestu, pa se nam bode boljše godilo.

— (V Kotmaro vas) sklicalo je „katol. pol. in gospodarsko društvo za Slovence na

Koroškem“ shod. Udeležitev bila je ogromna, navčuševje velikansko. Zborovanje je vodil društveni podpredsednik g. Legat. Vladnega zastopnika ni bilo; pač pa se je trdilo, da je bil mej zborovalci preoblečen redar iz Celovca. Na shodu so govorniki razpravljali socialno uprašanje s posebnim ozirom na kmete, občinske volitve, šole in druga važna uprašanja. — Le krepko in vstrajno naprej! —

(Iz Velikovske okolice). — Občine okolo Velikovca so imele te dni občinske volitve. Bili so trdi volilni boji. Slovenski rodoljubi so storili svojo dolžnost. V Ovdrah iz St. Petru se je volilo polovičarsko; pol odbornikov je menda naših.

Kranjsko. — (Shod zaupnih mož) v Ljubljani, ki se je vršil nčeraj teden, moremo imenovati pričetek boljnih časov na Slovenskem. 456 odličnih mož zbralo se je v Ljubljani in določilo skupnemu postopanju tak program, da se ga mora veseliti vsak Slovenec, vsak katolik, vsak Slovan, vsak Avstrijan. Današnja „Soča“ je pričela prinašati poročila o shodu; objavila je tudi popravljene resolucije. Vsakdo naj si jih dobro ogleda in po njih naj sodi „narodno stranko“ ne pa po blebetanjih in obrekovanjih neklih listov in ljudi, ki imajo pred očmi vse drugo, nego prave koristi slovenskega naroda.

(V katakombah nemcem!) Tako piše Ljubljanski „Slovenec“ od ponedeljka z ozirom na najnovejši žalostni dogodek, da je bil odpravljen že napovedani slov. misijon. „Slovenec“ piše med drugim: „...Odrinjeni so bili tržaški Slovenci že do sedaj povsod, jedino le v cerkvi so imeli še priliko poslušati božjo besedo v domačem jeziku. Sedaj se je ost zemljelačnih Italijanov obrnila tudi proti cerkvi, ter jej hoče braniti, slovenskim svojim otročičem drobiti kruh besede božje v domačem jeziku“. Potem pa nadaljuje: „Ako bi se pa vključili temu (posredovanju državnih poslancev) ne omogočilo ubhajanje misijona v Trstu, tedaj pa izjavljamo, da bi bili vsi Slovenci prisiljeni v najstrožjo opozicijo proti sedanji vladi, ker bi ta dogodek prejasno pričal, da ni kot katoličani in Slovenci nimamo nobenih pravic. V katakombah katoličani Slovenci, vedno zvesti svojemu vladarju, ne gremo, marveč zahtevamo, da ostane naše, kar je našega in pripravljene smo v ta namen porabiti vsa tudi najskrajnejša zakonita sredstva, da branimo svoje pravice proti vsakemu“.

Tako „Slovenec“! Moška beseda! V tem smislu pogumno naprej, in bodemo največji prijatelji!

(Shodu zaupnih mož) — v Ljubljani poslal je v imenu saborskega kluba stranke prava njegov predsednik dr. Frank na dr. Ivana Tavčarja to-le brzogovorko: „Naj bi pripomogel današnji sestanek k oživitvorenju naših in vaših narodnih teženj v duhu zjedinenja, slobode in kulturnega napredka! Živeli vrli slovenski domoljubi!“

Štirsko. — (Občinski odbor celjske okolice) sklenil je v svoji izvanredni seji dne 2. dec. t. l. peticijo, katera se je tudi že doposlala državnemu zboru. V tej peticiji navajajo se vzroki, zakaj je Celje središče spodnjega Štirskega, in da je edino mesto Celje primerno za slovensko-nemški gimnazij, ne pa St. Jurij ali Žalec. —

(Odvetniški izpit) — z najboljšim vspehom napravil je v Gradci dne 4. t. m. g. dr. Fran Rosina, poprej koncipijent pri dr. Sernecu v Celji. Čestitamo!

(Narodni dom) — v Celju stal bo po prevdarku, kateri je predložil kranjski deželni inženir g. Hrasky ravnateljstvu posojilnice, blizu 200.000 gl. Izvolil se je posebni stavbeni odsek, in začel že izvrševati svojo nalogo z nakupovanjem stavbenega gradiva. Tako se delajo sedaj priprave, in ko pride pomlad, začelo se bo dvigati zidovje „Narodnega doma“ v Celju, ki bo vidna priča slovenske pridnosti in štedljivosti

ter neovrgljiv dokaz, da ima Slovenec v Celju svoj dom, da je Slovenec tukaj doma. —

(Smrt vsled uboda s šivanko). — Pri St. Rupertu nad Laškim trgovom na Štirskem predrila si je 32 letna kmetska hči Ana Senica s šivanko mozol na gornji ustnici. Šivanka je bila menda zarjela in rja je ženski zastupila kri. Ustnica je pričela otekati in v kratkem bil je ves trup silno otekel. V 10 dneh je umrla ženska.

(V Gradci) — so vpeljali električno razsvetljavo po mestu.

Od Drave. — Med tem, ko se delavci po večjih mestih poganjajo na vse kriplice za splošno volilno pravico, ki pa bo, če se tudi vresniči, splošnemu ubožanju ravno toliko koristna, kakor milijonarji Hirsch in Rothschild, iznašli so naši delavci tu v Podravju drugo sredstvo, s katerim si hoté zboljšati svoje stanje, namreč selitev v Brazilijo. Takó je v preteklem tednu iz jedne same župnije odrinilo preko morja 20 oseb, med njimi tudi nekaj žensk in otrok, ki so takó rekoč skrivoma zapustili svojo domačijo ter jo popihali, skrivajoč do poslednjega trenutka svoj namen in se le iz Vidma ali Genove pošiljali zaostalim znancem svoje pozdrave. Da so se skrivali, temu ni bila toliko kriva negotovost, da jih ne pusté preko meje, marveč razni dolgovi, katere so tu napravili ter hoteli jih s tem zbrisati, da se odtegnejo upnikom izpred očij na zmerom. Dasi se med temi emigranti nahaja marsikateri malopridnež, ki se je boril z bčdo samó radi tega, ker s svojim zaslužkom ni hotel varéno ravnati, o katerem je močé že naprej prerokovati, da tudi v Braziliji niesar ne prihrani, ipak moramo zavedni Slovenci to emigracijo odločno obsojevati. Med izselniki nahajajo se izključno le rokodelci, kakor: mizarji, krojači, tkaleci, kovači itd., katerim se v domačem kraju doslej ni manjkalo dela in zaslužka, ker so bili brez tekmecev ter bodo sedaj po odhodu težko pogrešani v domačiji.

Toda dolgovi in deloma lahkomišljenost so jih prognali. — Pred nekaj leti odpotovalo je od toč več delavcev v severno Ameriko in sicer na svoje stroške, ki so spočetka Ameriko na vse kriplice hvalili ter zvalili še druge za seboj, toda letošnje leto so pošiljali domú samo pritožbe in koprneče želje po domovini. Izselniški pród v Brazilijo pa se je odprl se le lanjsko pomlad in sicer po prizadevanju italijanskih agentov in njih zavetnikov Nemcev, delujočih na vse kriplice na ponemčenje slovenske zemlje do Adrije. Saj je bilo čitati v časopisih, kakó je lani po odhodu prvih izselnikov glasovili Schönerer vabil Nemce, naj pridejo, da posedejo zemljo, katero zapuščajo Slovenci. Ta klic naznačil je torej dovolj jasno, da izvabljenje našega ljudstva za morje ni nič družega nego zvita italijansko-nemška spletká, ki nastavlja svoje limanice med nezavednim našim prebivalstvom ter nam natihoma odpravlja naš narod v pogubo. Prvi izselniki v Brazilijo pisali so že lanjsko jesen nazaj, da se v kratkem zopet vidimo, toda, ker se doslej še nikdo ni vrnil, smemo soditi, da tjakaj priti je lahko, vrniti se nazaj pa težavno in tudi maloprospešno, kajti kot veliko čudo bi se smelo smatrati to, da bi se kdo vrnil iz Brazilije, pa ne prinesel s seboj kake bolezni.

Marsikdo utegne reči, da naj bi skrbele občine in uplivni možje sploh, da se ta izselitev zapreči. Toda to je lože reči nego izvršiti. Kakor rečeno, izselniki skrivajo navadno svoj sklep do poslednjega trenutka, potem pa zginejo po železnici kakor kamen, ki ga vržeš v vodo. Ob enem pa imajo tudi pripravljen izgovor, češ: pripravite nam boljše esodo, pa ostanemo domá; dokler pa tega ni, pa nam nihče ne more braniti iti za kruhom. Krasti ne smemo, naše delo se več ne izplača, dobrosrčni ljudje postajajo čedalje bolj redki, torej nam je tudi vsak up po boljši prihodnosti že splaval po vodi...

Na tak izgovor ne more tudi najboljši človekoljub odvrniti nič družega nego priznati, da je žalbog res takó in da se smé ta izselitev smatrati kot nekak protest proti sedanji

vladajoči sistemi, ki je zavozila vladni voz že toliko pod pot, da bi res vsak davkoplavevalec najrajše zbežal, ko bi mogel tako z lahkim srcem, kakor delalci, zapustiti svoja z bremen obložena posestva v domačiji. Delavci po mestih in tovarnah res narejajo „štrajke“ in sklepajo resolucije glede na upejanje splošne volilne pravice, toda ta uporni protest proti sedanji sistemi se nam zdi dokaj premalen, da bi mogel v tej zadevi kaj spremeniti. Če pa jamejo delavci kar tropoma bežati iz dežele, če jamejo na ta način opustošati sela in vasi, potem bo vlada primorana, ozirati se na ta tih, toda osodepoln protest, ter na vsak način nekaj ukreniti, da se polajša nižjim slojem njih težavno, da, skoro nezno stanje. (Ne verujemo, da bi se to dalo izvršiti. U r e d.)

Če je torej koalicija smatrali le kot zveza veljakov in bogatašev, učinimo res, vsaj mi Slovenci, najbolje, da od nje prav ničesar ne pričakujemo. Naj dobimo od nje zahtevano preosnovno volilne pravice, ali ne, smemo biti zagotovljeni že naprej, da ona tem, kateri so najbolj potrebni, ne prinese kake pomoči, dokler se popolnoma ne spremeni tudi sedanja vladna sistema. Kdor si domišlja, da bo že konec zla, če bo sedelo nekaj poslancev več v državnem zboru, kjer se bodo prepirali o osnovi slovenskih paralel na kaki gimnaziji med Slovenci, ali v obesanju par dvojezičnih tablic, on se pač zelo moti. Reven davkoplavevalec mora na tak prepir gledati z največjo nezadovoljnostjo, kajti mi vsi potrebujemo še drugih, zlasti davčnih reform, v prvi vrsti pa polajšanja preobilnih bremen; tu pa se vsled golega sovraštva nasprotnikov mlati dan za dnevom toliko prazne slame. Večkrat sem že čul reči kakega priprostega kmeta: „Cesar sami naj vzamejo vladno roko, oni naj zavkažejo po svoji previdnosti, tako mora biti in ker so kaj blagega srca, smemo pričakovati, da se kmalu vse obrne na bolje!“ In naj reče kdo, kar hoče, vendar ta sodba prostaka le ni brez pomena, kajti ustava v državi, ki je skrpana iz toliko različnih življenj, kakor naša Avstrija, prinaša le splošno nezadovoljnost in gospodarski polom.

Mi štajerski Slovenci poznamo koalicijo kaj dobro po sliki, ki nam jo je načrtal v izvrstnem svojem govoru naš vrli poslanec dr. Gregorec, torej se nam zdi popolnoma umestno, da naše prebivalstvo na vseh zborih in shodih tirja od slovenskih poslancev, naj izstopijo iz koalicije. Toda kaj vidimo? Mnogi veleučeni možje in poslanci se še sedaj ne marajo spomniti resnice besed „Vox populi, vox Dei!“ ter se še drže Hohenwartovega kluba, kakor klop kože. Bojimo se le, da se zavejo — prepozno. Kdor podpira sistemo, ki je pogubna blagostanju in tudi življenju tolikih siromaških rodbin, ki ima v prvi vrsti le skrb za interese bogatašev, klic po pomoči nižjih slojev pa ji je deveta briga, on si nakopava na svojo vest težko odgovornost ne le pred sodbo zatiranega prebivalstva, marveč tudi pred Bogom. Dixi!

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Poslanska zbornica je vsprejela zakon o razprodajah. Potem so nadaljevali razpravo o zakonu proti pijančevanju. Ob tej priliki je naglašal minister notranjih poslov, da ta zakon tam ne zadošča v izdatno pobijanje pijančevanja, ampak v ta namen se morajo združiti cerkev, šola, novinstvo in društvo. Število koncesij za prodajanje pijače mora biti v pravem razmerju s številom prebivalstva. Predloženi zakon ima dvojno načelo: prvič, da pivnice morajo biti zaprte mej službo božjo, in drugič, da ima deželno zakonodavstvo pravico določevati o tem, kdaj se imajo zapirati ob drugih urah. Minister priporoča ta zakonski načrt, ker ima poleg nedostatkostij tudi mnogo blagih določil. Ta zakon je bil konečno sprejet.

V hrvatskem saboru se je poslanec Frank ostro pritoževal zoper rabo madjarščine

in nemščine pri železniških in drugih skupnih uradih.

Madjari bi na Reki radi ustanovili veliko obrtno šolo z madjarskim učnim jezikom. Laški Rečani, ki mrže Hrvate — dasi so na hrvaški zemlji — se temu ne bodo upirali, če le ne uvedo tudi hrvatskega jezika v to šolo.

Na Ogerskem so celo sodnije po sedanjem prenapetem političnem vetru omajane, da ne mogó soditi pravično, kakor je zopet pokazala neka pravda na južnem Ogerskem. — Rumuni so imeli zopet mnogobrojno obiskan shod, na katerem so se pritožili zoper madjarsko nasilstvo.

Madjarizacija na debelo. — V proslavo 1000 letnice obstanka ogerske države je te dni 450 budimpeštanskih profesorjev in učiteljev spremenilo svoja nemška imena v madjarska. Saj take premembe stanejo na Ogerskem le 50 novč. kolka. „Modjari“ se tako pa lahko množé. —

Položaj na Ogerskem. — Opozicijske novine pišejo in službene jim ne oporekajo, da Hieronimiju in Szilagyju ni več mesta v ministerstvu, da skoro odstopita in sicer radi razprav v proračunu. Odstop ministrov pripisujejo želji krone. Ve se pa, da je vladina širanka v poslednji krizi hotela pustiti Hieronimija, in Szilagy ne more biti z Wekerlom v istem kabinetu radi njegovega zadnjega potovanja v Beč.

Car in minister. — Iz Petrograda javljajo, da je vojni minister Vanovski naznanil carju Nikolaju II. svoj odstop, kakor je bil to storil tudi Giers. Svoj korak podpiral je Vanovski s svojo starostjo in bolehnostjo. Na to ga je car pozval k sebi in z njim srčno govoril. Mej drugim prašal je car ministra: „Do 2. nov. ni bilo govora v vaši starosti in bolesti, zakaj sedaj na enkrat? Pomislite, da vi ne služite carju, ampak domovini. Ali morebiti nočete služiti pod menoj?“ Na te besede ni ostajalo Vanovskemu drugega, nego i na dalje obdržati svojo službo.

Italijanski parlament je pričel svoje posvetovanje dne 3. t. m. Prestolni govor naglašá, da vlada mir po vsej Evropi in da nikdo ne misli na to, da bi motil ta mir. Splošno žalovanje na smrti ruskega carja je izraz simpatij, ki je združil narode in vlade.

Vojna mej Japonsko in Kitajcem. — Listu „Times“ poročajo iz Hieroshima: V Port Arthuru so Japonci pomorili skoro vse moško prebivalstvo. Mnogo kitajskih vjetnikov so zadušili, razkosali ali jim prerezali trebuhe. Japonci trde namreč, da se je tudi civilno ljudstvo v Port Arthuru udeležilo bojev ter je streljal raz okna. Japonski minister za vnanje stvari je izjavil svoje globoko obžalovanje na takih grozovitostih, zatrdivši, da hoče vlada spoštovati načelo človečnosti in civilizacije.

Raznoterosti.

Uboj v gledališki predstavi. — V Premislju so dne 2. t. m. vprizorili diletantje nekega tamošnjega društva gledališko predstavo. V igri je imel obrtnik Tadej Čynski iz Jaroslava ulogo ogleduha in dnevničar Šolski igral je ulogo maščevalca, ki bi bil moral z bodalom usmrtiti ogleduha. Po nesreči je Šolski ubogega Čynskega zares ubodel tako silno, da se je ranjenec umirajoč zgrudil na tla. Prestrašeni gledalci in igralci priskočili so ranjenemu na pomoč, prihital je tudi zdravnik, toda vse je bilo zaman: Čynski je umrl po nekaj minutah. Nesrečnega umorilca so zaprli, zaslišali ga na zapisnik, a ga zopet izpustili, dokler ga ne pokličejo pred sodišče.

Nesreča na železnici. — Železniki sprevodnik Karol Strek padel je v sredo blizu Gornjih Ležec raz vlak. Po nesreči prišel je

pod kolesa, vlak ga je povozil in mu strl telo tako, da je nesrečnež obležal takoj mrtev.

Potovanje cesarice. — Njeno Velicanstvo, naša cesarica, dospela je 3. t. m. zjutraj v grad Miramar in odpotovala o poludne v Algir na parniku Miramar. Ker je pa bilo morje jako viharno vsled hudo divjajoče burje, zateči se je moral parnik v puljsko vojno pristanišče. Od tam je nadaljevala visoka gospa svoje potovanje po železnici in sla te dni skozi našo Gorico v Marselj na južnem Francoskem, od koder se odpelje v afriški Algir. Vrnivša se, obišče nekatera večja mesta v Španiji, Franciji in Italiji.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. Tiska Goriška Tiskarna A. Gabršček v Gorici.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Franc Bensa v ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebšćine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se št. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Karol Drašček pek Riva Corneo št. 4. v Gorici.

Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Novine Franc.

mizarjski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Franjo Jakli

v Raštein št. 9 ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebšćin za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulici Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Čene prav zmerno.

Anton Obidlič

čevljar v Semeniški ulici št. 4. se priporoča Slovincem v mesta in okolici za blagohotno naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Dreberjevega piva ter čita, moka, soli in otrobij.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrijska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klubukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Spominjajte se o vsaki priliki solske dece v „Sloginih“ učnih zavodih.

Anton Koren

trgovec v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in sklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birsá

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caravaggio št. 4.) priporoča št. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro, sveže pivo, domačo kuhinjo; potreba točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8. (poleg ljudskega vrta na desno) prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vpravka, furianska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, pisanke za upisovanje, t. d. — Pisarne in risanke i. pi brega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnike, sablje z vso opravo zlate in sreberne zvezde, kratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in jako izjeto od